

Autorstwo prywatnej korespondencji mailowej w świetle analizy konwersacyjnej oraz umiejętności edycji tekstu elektronicznego

Monika Zaśko-Zielińska*

Artykuł prezentuje metodę analizy prywatnej korespondencji mailowej prowadzonej w grupie nadawców. Celem ekspertyzy była próba ustalenia autorstwa tekstów anonimowych wysyłanych z różnych adresów mailowych. Zastosowana metoda czerpie z analizy konwersacyjnej (uwzględniono: wkład konwersacyjny, temat w rozmowie, strukturę tekstu), genologii lingwistycznej (mail prywatny, list anonimowy) oraz ustaleń lingwistyki kryminalistycznej na temat oceny jakości pisma, w tym umiejętności i stabilności opowania edycji tekstu elektronicznego (tu: stosowanie polskich znaków, występowanie usterek w pisowni, stosowanie znaków interpunkcyjnych, poprawność użycia spacji, stosowanie wielkich liter, wprowadzanie wyróżnień).

Wstęp

Prezentowana analiza inspirowana była pytaniem jednej z prokuratur o to, czy korespondencja mailowa skierowana do osoby X.Y. mogła mieć jednego autora czy też było ich więcej. Jest to zadanie, które współcześnie ze względu na szybki rozwój komunikacji elektronicznej coraz częściej staje się przedmiotem ustaleń podejmowanych w ramach ustalania autorstwa. W tej sytuacji nie jest możliwa analiza grafizmu, a koniecznością jest odwołanie do genologii gatunku internetowego, którego historia jest stosunkowo krótka i powiązana z jego szybką ewolucją¹. Mamy zatem do dyspozycji zdecydowanie mniej ustaleń teoretycznych na temat realizowanego wzorca tekstu, które dodatkowo są powiązane z różnymi etapami jego rozwoju. Ponadto na gruncie polskim wciąż brakuje systematycznych dokumentacji korpusowych, które utrwałyby w postaci elektronicznej, anutowanej duże zasoby korespondencji mailowej. Problem z gromadzeniem danych dotyczy zwłaszcza maili nieoficjalnych, które jak wszystkie wypowiedzi prywatne nie są łatwe do pozyskiwania. Z tego powodu utrudniona jest analiza stylometryczna gatunku², którą obok analizy stylistycznej przedstawił Krzysztof Kredens, prezentując metodologię ustalania autorstwa³.

Opis materiału

Przedstawiony do analizy materiał stanowił jednogatunkowy zbiór 38 tekstów (maile nieoficjalne), jednorodnych pod względem czasowym (od 29.1. do 29.5.2014 r.), stosunkowo obszernych, związanych z układami nadawczo-odbiorczymi, które spaja obecność jednej osoby – X.Y. Wszystkie te cechy materiału sprawiły, że możliwe było przeprowadzenie na nim ekspertyzy językowej. Ze względu na ograniczony materiał przedstawiony do badania przeprowadzono analizę stylistyczną tekstów w ramach zbioru zamkniętego, czyli dostarczonej korespondencji elektronicznej, która pochodziła z trzech różnych adresów mailowych. Do ekspertyzy językowej związanej ze sprawą przedstawiono maile, których odbiorcą i nadawcą był X.Y. Ze względu na przedstawiony powyżej cel ekspertyzy w analizie uwzględniono przede wszystkim maile kierowane do niego, a pisane przez X.Y. teksty uwzględniono tylko w opisie przebiegu całej korespondencji, który został odtworzony na podstawie dostarczonych materiałów i odzwierciedlony w tabeli (por. Tabela 1).

Przedłożony do analizy materiał to nie izolowane, przypadkowe wiadomości, ale wymiana maili pochodzących od trzech nadawców, które układają się w dwa ciągi rozmów z jednym wspólnym interlokutorem X.Y.: między B.G. a X.Y. oraz między A.Z. a X.Y. (por. Tabela 1). Ponadto, dwa spośród analizowanych maili mają formę anonimów. Nadawcy nie ujawniają swoich nazwisk, ale kryją się za adresami mailowymi, które w analizie opisano jako: *Anon.1* i *Anon.2*, kolejno podpisem *Król Kochaś Wielki Wspaniały* oraz inicjałem M. Jedną z cech listu anonimowego jest, z jednej strony, ukrywanie się autora w celu utrudnienia jego identyfikacji, a z drugiej strony, charakterystyczną treść. W analizie maili anonimowych zakładam więc występowanie fałszowania zarówno na poziomie formy tekstu, jak i jego treści. Analizie poddany zostanie więc językowy sposób tworzenia wizerunku nadawcy, jak i intencje nadawców.

* Autorka jest doktorem hab., profesorem w Instytucie Filologii Polskiej Uniwersytetu Wrocławskiego, Prodziekanem do spraw dydaktyki i studiów stacjonarnych Wydziału Filologicznego; ORCID: 0000-0001-6333-660X.

¹ Wystarczy zwrócić uwagę na zmiany nazwy gatunkowej. Por.: Adaptation, Perception and Reception of Verbal Loans, <http://portal.uw.edu.pl/web/approval/e-mail: e-mail, rzadziej mail, email, mejl>. Do tego zestawu warto dołączyć jeszcze synonim wiadomość (np. w polskiej wersji tytułu filmu *Masz wiadomość czy połączenie list elektroniczny* (np.: M. Majdak, List elektroniczny jako wyraz przemian kulturowych w środowisku naukowym, [w:] *Odmiany stylowe polszczyzny – dawniej i dziś*, red. U. Sokółska, Białystok 2011, s. 130–139).

² Analiza stylometryczna wymaga możliwości odniesienia do wyników badań ilościowych przeprowadzonych na materiale korpusu jednogatunkowego, który pozwala obserwować różnorodne znaczniki stylu, np.: frekwencję wyrazów, bogactwo słownictwa, słowa klucze, użycie wyrazów funkcyjnych, długość wyrazów, długość zdań, preferowany szyk, dystrybucję części mowy. Por.: M.W. Corney, A.M. Anderson, G.M. Mohay, O. De Vel, Identifying the Authors of Suspect Email, <https://eprints.qut.edu.au/8021/1/CompSecurityPaper.pdf>.

³ K. Kredens, Identyfikacja autorstwa anonimu: metodologia i aspekty praktyki sądowej w krajach anglosaskich, *Kwartalnik SSP Iustitia*, Nr 1/2016, s. 1–9.

Tabela 1. Zestawienie analizowanej korespondencji, która została uporządkowana według dat i godzin wysyłania maili. Maile pochodzą od trzech znanych nadawców: X.Y.; A.Z. (wiadomości z dwóch adresów prywatnego A.Z.1 i służbowego A.Z.2); BG oraz dwóch nadawców anonimowych (opisane jako: Anon.1 i Anon.2). Pierwsza kolumna tabeli zawiera dwie liczby: pierwsza oznacza kolejny mail, druga numer kolejnego maila tego samego nadawcy

	Data	Nadawca	Odbiorca
1/1	29.1.2014; 9:17	B.G.	X.Y.
2/1	2.5.2014; 16:17	X.Y.	A.Z.1
3/1	2.5.2014; 18:58	A.Z.1	X.Y.
4/2	2.5.2014; 19:27	X.Y.	A.Z.1
5/2	2.5.2014; 20:13	A.Z.1	X.Y.
6/3	2.5.2014; 20:47	X.Y.	A.Z.1
7/3	2.5.2014; 21:09	A.Z.1	X.Y.
8/1	3.5.2014; 12:14	Anon.1.	X.Y.
9/2	8.5.2014; 9:53	B.G.	X.Y.
10/1	10.5.2014; 19:06	Anon.2.	X.Y.
11/4	10.5.2014; 21:54	X.Y.	A.Z.1
12/4	11.5.2014; 11:00	A.Z.2	X.Y.
13/5	11.5.2014; 11:07	A.Z.1	X.Y.
14/5	11.5.2014; 12:55	X.Y.	A.Z.1
15/6	11.5.2014; 13:40	A.Z.2	X.Y.
16/7	11.5.2014; 18:05	A.Z.2	X.Y.
17/6	11.5.2014; 18:08	X.Y.	A.Z.1
18/8	13.5.2014; 16:18	A.Z.2	X.Y.
19/9	14.5.2014; 19:39	A.Z.2	X.Y.
20/3	19.5.2014; 19:47	B.G.	X.Y.
21/10	25.5.2014; 17:44	A.Z.1	X.Y.
22/11	26.5.2014; 19:07	A.Z.2	X.Y.
23/12	27.5.2014; 9:05	A.Z.1	X.Y.
24/13	28.5.2014; 8:59	A.Z.2	X.Y.
25/7	28.5.2014; 09:06	X.Y.	A.Z.2
26/14	28.5.2014; 11:38	A.Z.2	X.Y.
27/8	28.5.2014; 11:48	X.Y.	A.Z.2
28/15	28.5.2014; 12:12	A.Z.2	A.Z.
29/9	28.5.2014; 12:30	X.Y.	A.Z.2
30/16	28.5.2014; 12:48	A.Z.2	X.Y.
31/10	28.5.2014; 12:58	X.Y.	A.Z.2
32/17	28.5.2014; 13:22	A.Z.2	X.Y.
33/4	28.5.2014; 21:52	B.G.	X.Y.
34/11	28.5.2014; 22:00	X.Y.	B.G.
35/12	28.5.2014; 22:24	X.Y.	B.G.
36/5	29.5.2014; 7:20	B.G.	X.Y.
37/6	29.5.2014; 7:37	B.G.	X.Y.
38/7	29.5.2014; 7:49	B.G.	X.Y.

Wybór metodologii w kontekście ustaleń analizy konwersacyjnej genologii lingwistycznej

Zastosowana metodologia związana jest z analizą stylistyczną, w której wykorzystany został dorobek analizy konwersacyjnej⁴ oraz genologii lingwistycznej. Analiza konwersacyjna, mimo że pierwotnie przeznaczona była jedynie do opisu wypowiedzi mówionych, współcześnie wykorzystywana jest do badania pisanej komunikacji dialogowej, np. listów prywatnych⁵ oraz gatunków internetowych⁶. Mail nieoficjalny jest wariantem tekstu, który jest realizowany w formie zbliżonej do korespondencji prywatnej, czyli z przewagą elementów pisanych, lub w wersji konwersacyjnej, czyli bliższej komunikacji mówionej – rozmowie potocznej. Stąd w jednym z artykułów na temat gatunku autorka nazwała mail „hybrydą mowy i pisma”⁷. Analiza konwersacyjna pozwala zobaczyć tekst w perspektywie analizy całego dyskursu (czyli łańcucha powiązanych wypowiedzi), a nie jedynie w izolacji. Umożliwia ocenę zaangażowania uczestników komunikacji (np. ich wkład konwersacyjny, czyli liczbę i długość poszczególnych wypowiedzi, inicjowanie i podtrzymywanie kontaktu).

W odniesieniu do cech gatunkowych maila porównane zostały następujące wyznaczniki gatunku realizowane w badanym materiale: intencje, czyli wyrażone językowo cele komunikacyjne poszczególnych wypowiedzi (na podstawie ich tematyki oraz zidentyfikowanych aktów mowy⁸); struktura tekstów: ich długość i segmentacja; stopień opracowania tekstu zależny od tempa pisanego, sytuacji emocjonalnej piszącego, jego wykształcenia, cech osobniczych języka czy nastawienia na fałszowanie.

Analiza przedstawionych do ekspertyzy materiałów pochodzących od trzech nadawców polegała na: wstępnym opisie materiału, który obejmuje osadzenie analizowanych maili w przebiegu całej korespondencji oraz krótką prezentację tematyki tekstów; analizie długości i struktury tekstów; ocenie umiejętności edycji tekstu w edytorze oraz analizie tekstów w perspektywie gatunkowej.

⁴ D. Rancew-Sikora, *Analiza konwersacyjna jako metoda badania rozmów codziennych*, Warszawa 2007.

⁵ A. Całek, *Nowa teoria listu*, Kraków 2019.

⁶ K. Ehret, M. Taboada, Are online news comments like face-to-face conversation?: A multi-dimensional analysis of an emerging register, „Register Studies” 2020 2(1), pp. 1–36.

⁷ M. Dąbrowska, *Język e-maila jako hybryda mowy i pisma* [w:] G. Szpila (red.), *Język Trzeciego Tysiąclecia. Zbiór materiałów z konferencji Język Trzeciego Tysiąclecia*, Kraków, 2–4.3.2000 r. Seria: Język a komunikacja, Kraków 2000, s. 95–111.

⁸ Por.: F. Abbasian, M.H. Tahirian, The discoursal and formal analysis of e-mails: A cross disciplinary genre analysis. Thousand Oaks: Sage 2008; V. Carvalho and W. Cohen, On the collective classification of email „speech acts”, Proceedings of the 28th annual international ACM SIGIR conference on Research and development in information retrieval, SIGIR '05, pp. 345–352, 2005. DOI: 10.1145/1076034.1076094

Analiza korespondencji B.G.

Wstępny opis materiału

Korespondencja, w której uczestniczyła B.G., zaczyna się 29.1.2014 r., ale z treści maila wynika, że nie jest to pierwszy kontakt między interlokutorami („I nic się nie odzywasz...”). Cała korespondencja obejmuje dziewięć ogniw w analizowanym materiale, z czego B.G. siedem razy była nadawcą maila, czyli inicjowała komunikację (por. „I nic się nie odzywasz...”; „No napisz coś ja wiem że Ciebie gryzie to że zostawiłeś Małpę...”); a dwukrotnie B.G. była adresatką korespondencji od X.Y. (por. Tabela 1).

Tematyka korespondencji B.G. i jej intencje nadawcze

Pierwszy mail B.G. zbudowany jest z dwóch segmentów tematycznych, z których pierwszy dotyczy spraw służbowych, a drugi prywatnych. Późniejsza korespondencja kontynuowana jest w maju i dotyczy już tylko kwestii prywatnych: 1/1 – prośba o przesłanie dokumentów; zachęta do zwierzeń, kontaktu i odświeżenia znajomości; 9/2 – informacja o planie odzyskania pieniędzy za zdjęcie i przekazania 25 tys. A.Z.; 20/3 – informacja o ślubie A.Z.; 33/4 – wyrażenie złości z powodu ujawnienia źródła informacji, jakim była B.G.; 36/5 – pogrożki w stosunku do X.Y.; 37/6 – informacja i zachęta X.Y. do spotkania z A.Z.; 38/7 – wyrażenie złości w stosunku do X.Y.

W korespondencji B.G. można wydzielić kilka etapów. Konwersacja dotycząca związku z X.Y. i A.Z. zaczyna się z inicjatywy B.G., która zachęca go do kontaktu, gdyż martwi się o niego („I nic się nie odzywasz już się martwię co ty samobója szczeliłeś czy co?”), zna jego sytuację, a na podstawie relacji przyjaciółki wie także o wspólnych przeżyciach pary („a ponoć kiedyś w górach byliście tacy szczęśliwi opowiadała”). Kolejne maile z informacjami o planie B.G. oraz o ślubie realizują charakterystyczne dla rozmów prywatnych nastawienie na współpracę między interlokutorami. Mail z 28.5. należy już do innego etapu komunikacji, który naznaczony jest konfliktem z powodu tego, że X.Y. wyjawiał A.Z., kto jest jego informatorem. W mailu z 28.5. styl wypowiedzi staje się agresywny, pojawiają się przekleństwa i inwektywy (np.: „Co Ty odpierdasz jaki TY KURWA fałszywy jesteś miałeś nic nie mówić A.?, że się kontaktujemy Tobie nigdy nie”; „bo jesteś dupek skończony skarżypyta jeden”), a pod wpływem informacji X.Y. o planowanym kontakcie z rodzicami A.Z. w kolejnym mailu (29.5.) zawarta jest groźba: „teraz to ja powiem C. to odwiedzi Twoich rodziców, żonkę i syneczka bo tak zapowiedział jak nie zostawisz w spokoju jej no to może dzisiaj wpadnie na kawkę co do nich ze znajomymi co ?” Mail kończy się informacją o zerwaniu kontaktu („NIE PISZ WIĘCEJ DO MNIE”). Później jednak

pojawiają się kolejne maile, a nawet oferta pomocy: informacja o możliwości spotkania X.Y. i A.Z.

Kulminacyjny moment w tej konwersacji stanowi groźba skierowana do X.Y. Należy ją odczytać w świetle wcześniejszych maili pisanych jeszcze w spokojnym tonie (29.1. – „mnie to nie ściemniaj poznałam się na tych Twoich numerach no i mam info i wywiad dobry”; „Daj znać to może jak teraz C. wyjedzie na Wschód z tymi SWOIMI GORYLAMi to się uda nam wypić.”). Budowaniu nastroju grozy służy też napisany w nieco dziecięcej stylistyce fragment: „więc wymyśliłam plan mam takie rzeczy tylko to co Ci prześle to jest coś straszego tylko błagam nikt się nie może dowiedzieć od kogo to masz przenigdy nawet gdyby Cię torturował”. Podobne sformułowanie znajdujemy w mailu z 28.5.: „bo jesteś dupek skończony skarżypyta jeden”.

Analiza długości i struktury maili B.G.

Długość maili B.G.

Łączna długość siedmiu maili B.G. obejmuje: 885 wyrazów, 3993 znaków bez spacji, 4866 znaków ze spacjami. Średnia długość zdania – 34,03 (najmniejsza – 22,5, a największa – 228). Dla porównania wkład konwersacyjny X.Y. w tę rozmowę wynosi: 35 wyrazów, 195 znaków bez spacji, 228 znaków ze spacjami. B.G., co prawda, w mailu z 19.5.2015 r. pisze: „Sorki ale ostatni raz chyba pisze bo już chyba będzie niezręcznie”, potem jednak wysyła jeszcze pięć maili. Na podstawie danych ilościowych zaangażowanie B.G. w korespondencję z X.Y., a tym samym jej wkład konwersacyjny, trzeba ocenić jako zdecydowanie większy.

Struktura i segmentacja maili B.G.

Wśród siedmiu tekstów B.G. kilka ma pełną ramę metatekstową, czyli segment otwierający w postaci wypełnionej pola tematu (*ślub, fałszywiec*) lub formuły adresatywnej (*Hejeczka, Hejka*) oraz segment zamykający w postaci formuły finalnej (*Sorki sorki sorki*), wydzielonej w nowym wersie formuły finalnej (*Spadaj*) czy podpisów (*B., B.⊗*). W obrębie tekstów dłuższych niż jednozdaniowe zastosowany został podział na akapity. Do znaków segmentacji tekstu pisanego w analizowanym materiale można zaliczyć: stosowanie znaków interpunkcyjnych, w tym kropki i pytajnika, czarami wielokropka do oddzielania zdań, oraz przecinka do oddzielania zdań składowych lub zaznaczania pauz w dłuższej wypowiedzi; zastosowanie klawisza *enter* do przejścia do nowego wersu jako jedynego znaku oddzielającego; użycie wielkiej litery przy braku poprzedzającej kropki.

W analizowanych mailach w funkcji segmentacyjnej stosowane są również typowe dla komunikacji mówionej operatory: *no, wiesz*, które w języku mówionym pojawiają się

⁹ Wszystkie nazwy własne w przywoływanym materiale zostały skrócone do pierwszej litery.

na początku kolejnych replik jednej osoby lub na początku replik kolejnych interlokutorów.

Na podstawie sposobu segmentacji oraz średniej długości zdań można stwierdzić, że analizowane maile realizują wyrażenie konwersacyjny wariant gatunku, co potwierdzają: długie zdania, nieliczne znaki interpunkcyjne, rozpoczynanie zdań od spójników (*i, ale*), wykorzystanie operatorów segmentacyjnych *no, wiesz* oraz oznaczające pauzy lub dopowiedzenia wielokropki.

Korespondencja B.G. – ocena staranności edycji tekstu w edytorze

Polskie znaki i usterki pisowniane

W mailach B.G. stosowane są polskie znaki, tylko wyjątkowo w siedmiu wyrazach pominięty został ogonek w zapisie końcowej litery *ę*, co jest zgodne ze współczesną wymową nosówki *ę* w wygłosie, a ponadto dotyczy wyrazów często używanych: *kurcze; Cie; się; pisze*. Ogólnie należy stwierdzić, że odchylenia w zapisie polskich liter w mailach B.G. są bardzo nieliczne: jednokrotnie pominięto zapis litery *ę* w śródgłosie (*wiec/więc*), dwukrotnie – kropkę w zapisie litery *ż* (*tez/też; ze/że*), jednokrotnie – diakryt w zapisie litery *ś* (*zostawiłeś/zostawiłeś*). Do usterek pisownianych można zaliczyć dwukrotne pominięcie litery (*Tomasz/Tomasza; pierzyliście/pieprzyliście*) oraz jedną przestawkę liter (*patszki/ptaszki*). W mailach B.G. pojawiły się też dwa błędy związane z niedostosowaniem się do zasad pisowni łącznej (*nie źle/nieźle; na prawdę/naprawdę*), która jest najtrudniejsza dla użytkowników języka.

Jeżeli weźmiemy pod uwagę, że maile pisane są mówną odmianą języka, to poprawność w zakresie stosowania polskich liter oraz nieliczne inne usterki pisowniane mogą być znakiem dobrze opanowanej umiejętności edycji tekstów (odbiega od tego zapis spacji w sąsiedztwie znaków interpunkcyjnych) lub starannego, powolnego tworzenia tekstu. Tylko jeden raz pojawił się błąd wynikający ze zmiany toku myślenia, który nie został skorygowany w zapisie (*po w skrytce*).

Wykorzystanie znaków interpunkcyjnych w mailach B.G.

Najczęściej wykorzystywanym przez B.G. znakiem interpunkcyjnym jest przecinek (23 razy), co koreluje z tworzeniem długich segmentów wypowiedzi, które są rzadko oddzielane kropkami (12 użyć). Jest to częściowo zgodne z zasadą, że im dłuższe zdania, tym więcej przecinków. W mailach B.G. rzeczywiście najwięcej jest przecinków, chociaż ich liczba nie jest tak duża, jak to sugerowałyby długość tekstów.

Wykorzystane w mailach wykrępowania (dwukrotnie zapisane jako trzy kropki, a dwukrotnie jako szereg zapisanych po sobie kropek) mają różne funkcje, np.: „no dobra...” – segmentacja tekstu i sygnał zmiany tematu; „a ponoć kie-

dyś w górach byliście tacy szczęśliwi opowiadała” – sygnał wiedzy wspólnej nadawcy i odbiorcy oraz sygnał segmentacji, po którym następuje charakterystyczne dla języka mówionego dopowiedzenie; „i jeszcze się dałam nabrać mu ostatnio na maślany wzrok i ...” – sygnał wiedzy wspólnej, adresat nawet jeśli nie wie, co później się zdarzyło, to może się domyślać; „jak nie zostawisz w spokoju jej no to może dzisiaj wpadnie na kawkę codo nich ze znajomymi co?” – sygnał przemilczenia, które jest wprowadzone po to, aby nie wypowiedzieć tego, co może się stać, ale adresat może się domyślić, że jest to groźba. Dwukrotnie wprowadzone do maila B.G. pytańniki pomagają tworzyć tekst, który jest oczekiwaniem na kontakt z adresatem: „I nic się nie odzywasz już się martwię co ty samobója szczeliłeś czy co?”; „a Ty już po kawce i śniadanku?”.

Użycie spacji w korespondencji B.G.

W mailach B.G. można zauważyć odstępstwa od zasad używania spacji (łącznie dziesięć użyć), której nie powinno się stosować między wyrazem a następującym po nim znakiem interpunkcyjnym, np. przecinkiem: *nie spędzisz , kolacji; zaryzykować , wiesz; wiesz , że; czysto , a; nic , że; pomyśli , że; wiedział , wczoraj; Tobie , ze; dość , a; rodziców , żonkę; co ?*

Niekonsekwentne stosowanie spacji można zaobserwować również przy użyciu wykrępowania, które oddziela się spacjami z obu stron: *no dobra...; codo*. Ponadto w analizowanych mailach występuje użycie podwójnej spacji między wyrazami, co można uznać tylko za nieznaczającą usterkę techniczną (zbyt długie przytrzymanie klawisza spacji), która może być znakiem pauzy związanej z przerwą na zastanowienie w tworzeniu tekstu.

Stosowanie wielkich liter w mailach B.G.

B.G. zazwyczaj nie unika w swoich mailach wielkich liter, które zostały zastosowane – zgodnie z zasadami opolskiej ortografii – w zapisie nazw osób (imion, pseudonimów, inwektyw), nazw miejscowości oraz zaimków osobowych odnoszących się do odbiorcy (*Ty, Ciebie, Tobie, Wam, Twoja, Twoich*). Natomiast mniej typowe dla polskiej pisowni jest stosowanie wielkich liter w zaimkach odnoszących się do osób spoza obwodu komunikacyjnego, co odnotowano w analizowanych mailach: *Jej – 1/1; Ona – 9/2* oraz użycie wielkiej litery w wyrażeniu *Świadectwo*.

Wprowadzanie wyróżnień

Do zastosowanych w mailach B.G. wyróżnień należy zaliczyć przede wszystkim użycie wielkich liter (SWOIMI GORYLAMI; TY KURWA; NIE PISZ DO MNIE WIĘCEJ), które w pierwszym wypadku współtworzy groźbę, w drugim – jest znakiem zdenerwowania nadawcy, a w trzecim oznacza wzmocnienie. Jeden raz w podpisie zastosowany został emotikon – :(.

Analiza korespondencji A.Z. z dwóch adresów (opisane jako: A.Z.1 i A.Z.2)

Wstępny opis materiału

Ze względu na to, że kobieta (A.Z.) korespondująca z X.Y. używa wymiennie dwóch adresów mailowych (prywatnego i służbowego), konwersacje prowadzone w ramach tych dwóch adresów zostały zanalizowane łącznie. Całość obejmuje 17 maili, które wysyłane były początkowo z adresu A.Z.1 (3/1, 5/2, 7/3), następnie dziewięć maili wymiennie z dwóch adresów, a ostatnie pięć z adresu A.Z.2 (24/13, 26/14, 28/15, 30/16, 32/17). W analizowanej korespondencji A.Z. 17 razy była nadawcą, a dziesięć razy odbiorcą maili (por. Tabela 1).

Tematyka korespondencji A.Z. i jej intencje nadawcze

Korespondencja dotyczy rozstania między A.Z. i X.Y. W rozmowie pojawia się próba sformułowania wyjaśnień i ustalenia przyczyn rozstania. Jednocześnie część maili dotyczy anonimowej korespondencji przesłanej X.Y., próby interwencji w tej sprawie, a jednocześnie nakłaniania X.Y. do wycofania się z konfliktu oraz zawiera przestrogi przed podejmowaniem działań przeciwko autorowi anonimów. Tematyka i intencje zawarte w mailach od A.Z. do X.Y. to: 3/1 – odpowiedź na maila o treści „kocham” z próbą ustalenia niepowodzenia w uczuciach i zachętą do potwierdzenia („prawda”); 5/2 – dalszy ciąg próby ustalenia przyczyn niepowodzenia oraz wyrzuty związane z nieudzieleniem jej pomocy; 7/3 – dalszy ciąg wyjaśniania przyczyn kryzysu w związku z przeciwstawieniem dwóch postaw T. i X.Y., na koniec ostrzeżenie; 12/4 – pytanie; 13/5 – pytanie o przesłaną korespondencję; 15/6 – próba wyjaśnienia przyczyn przesłanej do X.Y. anonimowej korespondencji, ostrzeżenia; 16/7 – potwierdzenie, że A.Z. nie czuje żalu i życzenia na przyszłość; 18/8 – deklaracja pomocy, wyrzuty, ostrzeżenia; 19/9 – relacja z podjętych działań, wyrażenie żalu, życzenia; 21/10 – pytanie; 22/11 – wyrażenie żalu z powodu braku kontaktu; 23/12 – wyrażenie troski i prośba o kontakt; 24/13 – propozycja pogodzenia się; 26/14 – zapewnienie o uczuciach, wyjaśnienie przyczyn postępowania; 28/15 – informacja o rezygnacji w sporze; 30/16 – informacja o braku wiedzy na temat zaproszeń, życzenia na przyszłość; 32/17 – zapewnienie o przerwaniu kontaktu i prośba o nieblokowanie adresów.

Przedstawione do analizy maile prywatne wymieniane są między osobami, które jakiś czas wcześniej zerwały ze sobą kontakty. Jednak konwersacja między tymi osobami rozciąga się i obejmuje prawie miesiąc i nie ma formy krótkiej wymiany zdań, zwłaszcza ze strony A.Z. Jej maili jest więcej, a A.Z. zachęca adresata do kontaktu (np.: „co się dzieje czy to ma związek z”; „co to jest”; „daj znać jak masz tu coś

nie w porządku z klientami z urzędem spubóje pomoc”; „daj proszę znać to ważne czy dał Ci spokój” „mam nadzieję że się nic nie stało bo się nie odzywasz do mnie daj znać choć, że nic Ci nie jest jeśli nie chcesz już się ze mną kontaktować”; „znalazłam wczoraj Twój numer drugi ale on też dzisiaj nie odbiera nie wiem co się z Toba stało daj znać”; „masz rację powtarzam się już przestaję faktycznie nie jesteś wart żebym marnowała czas pewnie jesteś kłamcą”). Na końcu kolejnych maili pojawiają się pożegnania, które mogłyby być sygnałami zakończenia kontaktu (np.: „bądź szczęśliwy”; „zdrowia i szczęścia Ci życzę”), a po nich pisane są następne maile.

W korespondencji A.Z. można wydzielić kilka etapów. Pierwszy związany jest z ich zakończoną znajomością. Tutaj pojawiają się wyrzuty w stosunku do X.Y., że nie pomagał jej, gdy była chora, ale kto inny to zrobił. Ten etap korespondencji kończy się przestroga:

„ale uważaj bo w psychologii znane są takie przypadki kiedy ktos wymyślał straszne historie i później one się mu przytrafiły nie życzę Ci tego ale niech to będzie dla Ciebie przestroga”.

Po tym mailu następuje korespondencja związana z anonimami przesłanymi X.Y. A.Z. w ramach wyjaśniania sprawy formułuje jednak wypowiedzi, które mają charakter kolejnych przestroż, a nawet pogroźek, np.: „nie próbuj lepiej nic robić bo sobie zaszkodzisz”, „nie narób sobie kłopotów On ma takie możliwości i nie chce żeby zrobił ci kłopoty”; „chcesz to możesz zgłosić On ma armie prawników”, „to nie zaczynaj bo to tak jak my takie słabe państwo podskakujemy rosyj takiej potędze nawet francja i niemcy siedzą cicho”.

Kolejne maile dotyczą anonimów, ale także znowu powracającej kwestii relacji między A.Z. i X.Y. (por.: „M. widzisz to wszystko przez to że Ty mi nie wierzysz jedynym facetem jakiego nadal chcę – brakuje mi już cierpliwości do Ciebie – kocham to Ty jesteś i jeszcze się nie wyleczyłam”) i przedłuża się, aż dopiero po mailu od X.Y. („Kolejny raz, dzięki za życzenia”) zostaje przerwana.

Analiza długości i struktury maili A.Z.

Długość maili A.Z.

Łączna długość analizowanych siedemnastu maili, które zostały napisane przez A.Z., obejmuje: 1602 wyrazy, 7105 znaków bez spacji, 8830 znaków ze spacjami. Średnia długość zdania wynosi – 72,81 (najmniejsza – 3, a największa – 430). Kilkakrotnie maile zawierają życzenia na przyszłość, które są zwykle znakiem przerwy lub zaprzestania korespondencji, a jednak później pojawiają się kolejne maile aż do momentu zwrócenia uwagi na tę sytuację przez X.Y.

Struktura i segmentacja tekstów A.Z.

Siedemnaście analizowanych tekstów, mimo że utrwalone zostały za pomocą pisma, to ma strukturę tekstów mówio-

nych. Tylko trzy z nich zaczynają się formułą adresatywną, która nie została wydzielona w osobnym wersie. Cztery z nich kończą się życzeniami na przyszłość, co może być uznane za sygnał wygaszania kanału komunikacyjnego. A.Z. bardzo rzadko wydziela akapity, mimo że niektóre teksty są bardzo długie: trzynaście maili jest jednoakapitowych, trzy mają po dwa akapity, a jeden trzy.

Do znaków segmentacji tekstu pisanego w analizowanym materiale można właściwie zaliczyć tylko zastosowanie klawisza *enter* do przejścia do nowego wersu jako jedynego znaku oddzielającego. Incydentalnie zastosowano znaki interpunkcyjne, wśród których kropka nie wystąpiła ani jeden raz, przecinek pojawił się dwanaście razy (w tym raz zamiast wielokropka), myślnik – dwa razy, nawias 4 razy.

W analizowanych mailach w funkcji segmentacyjnej stosowane są przede wszystkim typowe dla komunikacji mówionej operatory: *no*, *wiesz*, które w języku mówionym pojawiają się na początku kolejnych replik jednej osoby lub na początku replik kolejnych interlokutorów.

Na podstawie sposobu segmentacji oraz średniej długości zdań można stwierdzić, że analizowane maile realizują wyraźnie konwersacyjny wariant gatunku, co potwierdzają: długie zdania, bardzo rzadkie znaki interpunkcyjne, rozpoczynanie zdań od spójników (*i*, *ale*), wykorzystanie operatorów segmentacyjnych *no*, *wiesz* oraz oznaczające pauzy lub dopowiedzenia wielokropki.

Korespondencja A.Z. – ocena staranności edycji tekstu w edytorze

W korespondencji A.Z. z X.Y. widoczne jest duże tempo pisania i brak śladów korekty tekstu, co skutkuje obecnością bardzo licznych usterek pisownianych. Można przypuszczać, że uczestnicy komunikacji przyzwyczajeni są do takiego tworzenia tekstów i pod tym względem się wzajemnie nie oceniają.

Polskie znaki i usterki pisowniane

A.Z. bardzo niekonsekwentnie stosuje polskie znaki, co z jednej strony, może odpowiadać wymowie (np. nosówek – *sie*, *bedzie*, *poczte*, *musze*, *prosze*), a z drugiej strony, jest efektem zapisu, np.: *ja* zamiast *ją*, *moja* zamiast *moją*, *ta* zamiast *tą* czy *miara* zamiast *miarą*; *jestes*/*jesteś*; *liczyc* /*liczyć*, *choc*/*choć*; *zeby*/*żeby*, *zycie*/*życie*; *spokoj*/*spokój*, *facetow*/*facetów*. Widać wyraźnie, że w trakcie szybkiego tworzenia tekstu nadawca nie zawsze dba o wciskanie klawisza *Ctrl*, co skutkuje pomijaniem diakrytów nad *o* (zapis *o* zamiast *ó*), kropki nad *z* (*z* zamiast *ż*), ogonków przy *a* oraz *e* (*a* zamiast *ą* i *e* zamiast *ę*), kreski w zapisie *ł* (*l* zamiast *ł*). Taki sposób tworzenia tekstu oddaje mail: „daj prosze znac to wazne czy dal Ci spokoj”, a niekonsekwencje w zapisie widoczne są w przypadku innego tekstu: „powiedz dlaczego mu ciągle walczymy myślisz że powinniśmy dac sobie spo-

kój”. Potwierdzeniem ambiwalentnego stosunku do normy językowej w kontakcie z X.Y. i braku obawy przed oceną z jego strony są zapisy z typowymi błędami ortograficznymi: *wejściuwiki*, *przecierz*, *spubóje*, *szantarz*. Do innych usterek edytorskich można zaliczyć: przestawianie liter: *jka*/*jak*, *powinnma*/*powinam*, *chcailes*/*chciałeś*, *tweirdzi*/*twierdzi*, *wszsytko*/*wszystko*, *jets*/*jest*; podwajanie liter z powodu zbyt długiego przyciskania klawisza: *jesczel*/*jeszcze*, *myślłam*/*myślałam*, *wszysstko*/*wszystko*, *zresszta*/*zresztą*; opuszczanie liter: *jes*/*jest*, *spubóje*/*spróbuję*, *przedac*/*sprzedać*, *przeliczł*/*przeliczył*, *będzesz*/*będziesz*, *zusiłbyś*/*zmusiłbyś*; dodawanie liter: *tackie*/*takie*, *zosatwiłam*/*zostawiłam*, *wszysytkiego*/*wszystkiego*, *cxy*/*czy*.

Wykorzystanie znaków interpunkcyjnych

Zgodnie z tym, co zostało ustalone w analizie struktury i segmentacji maili A.Z., autorka sporadycznie wykorzystuje znaki interpunkcyjne, a w ogóle nie używa kropki. Najczęściej w mailach A.Z. pojawia się wykropkowanie (nie jest to wielokropka, który stanowi zestawienie trzech kropek), czyli następujący po sobie szereg kropek.

Użycie spacji w mailach A.Z.

W korespondencji A.Z. widoczne są dwa rodzaje odchyień w stosowaniu spacji: pojawiające się dodatkowe spacje po wyrazie a przed znakiem interpunkcyjnym (np.: „przed tymi głupotami , a prosiłam”; „zrobic co mogłam , a mam”; „przeniesienie do innej placowki , dobrze”); niekonsekwentne stosowanie spacji w sąsiedztwie wykropkowań (np.: „coś o tym”; „daj sobie aga spokój..... tak”).

Stosowanie wielkich liter

A.Z., mimo że rzadko stosuje polskie znaki, nie rezygnuje z korzystania z wielkich liter, ale sposób ich stosowania jest wybiórczy: autorka nie stosuje wielkich liter z powodów składniowych, czyli np. pierwsze zdania maili nie są zaczynane wielkimi literami; brak wielkich liter w nazwach miejscowych: *francji*, *rosji*, *niemcy*; wielkie litery pojawiają się w nazwach osób; wielkie litery występują zgodnie z zasadą konwencjonalną w zapisie zaimków: *Ty*, *Ciebie*, *Tobie*, *Cię*; wbrew regule ortograficznej A.Z. używa wielkiej litery w zapisie zaimków: *On*, *Ona*, *Jego*; hiperpoprawnie zastosowała wielką literę w wyrazie *Szef*.

Wprowadzanie wyróżnień

Jedynym wprowadzanym przez A.Z. rodzajem wyróżnień są wielkie litery („TY tego nie rozumiesz”; „cos jest nie halo ON Ci nie chce pomagac”, „juz nie WIERZE”, „ale sprzedał WSZYSTKO”), służące do podkreślania, akcentowania pewnych wyrazów, które w mowie byłyby wypowiedziane głośniej.

Analiza anonimowej korespondencji przesłanej do X.Y. z adresów opisanych jako: *Anon.1* oraz *Anon.2*

Wstępny opis

Maile przesłane do X.Y. w dniu 3.5.2014 r. 12:14 z adresu *Anon.1* oraz 10.5.2014 r. 19:06 z adresu *Anon.2* rozpatrywane są łącznie mimo braku informacji o rzeczywistym nadawcy (podpisy anonimowe: *M.*; *Król Kochaś Wielki Wspaniały*), ponieważ łączą je tematy wiadomości: *głupiotki, maluteńki człowieczek* oraz *maluteńki mój krasnalek*, podobny sposób formułowania treści, czego najlepszym potwierdzeniem jest bardzo duża frekwencja w obu mailach wielokrotnie powtarzanych wykrzykników onomatopeicznych: *ha* (62 – pierwszym mailu; 60 – w drugim mailu).

Tematyka korespondencji i intencje nadawcze autora anonimów

Maile anonimowe stanowią zazwyczaj rodzaj komunikacji jednostronnej, w której ukrywający się nadawca przekazuje groźby czy żądania w stosunku do adresata. Analizowane maile są to bardzo długie teksty, które, z jednej strony, można traktować jako osobne komunikaty, ale z drugiej, są one także tematem korespondencji między A.Z. i X.Y. Przede wszystkim ze względu na długość maili anonimowych trudno ustalić ich jeden temat, a także cel komunikacji. Można wskazać natomiast ich charakter pogroźkowy, gdyż znajdujemy tutaj m.in.: fragmenty potwierdzające dużą wiedzę na temat życia adresata, kpiny i szyderstwa z X.Y. dotyczące zarówno jego fizyczności, jak i sposobu działania; ostrzeżenia i oskarżenia. Co ciekawe, tematy pojawiające się w korespondencji anonimowej przebiegają się również przez maile dwóch innych nadawców analizowanej korespondencji, co pokazuje tabela (por. Tabela 2.).

Tabela 2. Przepływy tematów w mailach anonimowych, *B.G.* i *A.Z.*

Korespondencja anonimowa	Korespondencja <i>B.G.</i>	Korespondencja <i>A.Z.</i>
3.5. a wiesz już , że między innymi dla mnie szykowała te pyszności 3.5. to po mnie wyjechała na lotnisko		2.5. kończe bo mi sie w kuchni wszystko spali a mam jutro przyjaciół i juz rano przylatują
3.5. ale ślub (planuje coś romantycznego) będzie pod koniec czerwca	1.05. A. i T. biorą ślub w ostatnią sobotę czerwca 19.5. wczoraj dostaliśmy powiadomienie takie specjalne romantyczne aż mnie mdli	
3.5. i wyjechałem to wtedy ją szantażowałeś i przestałeś pomagać.	19.5. ze ja zostawiłeś bez pomocy to poznała T.	2.5. a szantarzem z kasa nigdy nie zusiłbys mnie zeby z Tobą była bo to podłe ze ryzykowałeś moim zycie 2.5. jak ktoś nie narzekając i nic nie mówiąc pomaga wtedy kiedy na Ciebie nie mogłam liczyć
3.5. że robi na swoje 40 urodziny niespodziankę dla T. bo chce mu podziękować za życie		2.5. za zycie chce mu dopiero(nawet o tym jeszcze nie wie) podarowac swoje zycie
3.5. czy jej nie znałeś A podejrzewać o niewierność ha ha ha to trzeba być kretynem	29.1. to fakt była taka w Tobie zakochana i uczciwa nigdy Ciebie nie zdradziła	2.5. jak chcesz wiedziec o drugim to nie wiem o kim mówisz i nie chce wiedziec co tam sobie uroiłeś
3.5. ale nie mam już obaw taki mały kurdupel zakompleksiony chytrusek malutki głupiotki tutki lutki jedz warzywka to może podrośniesz	29.5. fakt głupio zrobiłeś bądźmy szczerzy przystojny to Ty nie jesteś ani wiesz no taki elegancki też nie	
3.5. ty taki jesteś pusty i głupi bo jeszcze byś wpadł na pomysł jak ją odzyskać	29.1. bo ja myślę że Ona Cie kocha więc może warto zaryzykować , wiesz kto w życiu nie ryzykuje to nie pije	28.5.powiedz dlaczego mu ciągle walczy myślisz że powinniśmy dac sobie spokój
10.5. mówiła żeby ci kasy nie proponował		13.5. na poczatku proponowal ci kase
10.5. bo chciałeś moje nazwisko		13.5. to po co zaczynales z tym nazwiskiem 13.05. chciailes jego dane osobowe zdoyc

Korespondencja anonimowa – analiza długości i struktury maili

Długość tekstów

Łączna długość analizowanych maili anonimowych obejmuje: 1497 wyrazów, 6259 znaków bez spacji, 8041 znaków ze spacjami. Średnia długość zdania wynosi – 187,12 (w pierwszym mailu – 280, a w drugim – 219).

Segmentacja i struktura maili anonimowych

W obydwu analizowanych mailach anonimowych widoczne są ślady ramy metatekstowej. Segment otwierający zawiera oprócz danych obligatoryjnych (data, nadawca, adresat) także w pełni wypełnione pola tematów: „głupiutki maluteńki człowieczek”; „maluteńki mój krasnalek”. Na początku brakuje formuły adresatywnej, którą w wypadku anonimów może stanowić np. inwektywa. W tym wypadku na początku pierwszego wersu nadawca wykorzystał wykrzykniki: „oj oj; jojojo”. Segment zamykający dwukrotnie wypełniają podpisy: pierwszy rozbudowany – *Król Kochaś Wielki Wspaniały*, a drugi w formie inicjału *M.* Do znaków segmentacji tekstu pisanego w analizowanym materiale można zaliczyć: sporadyczne stosowanie kropek do oddzielania zdań (w tym miejscu pomijam tzw. kropki nieinterpunkcyjne, czyli stosowane w zapisie skrótów) oraz przecinków do oddzielania zdań składowych lub zaznaczania pauz w dłuższej wypowiedzi; zastosowanie entera do przejścia do nowego wersu jako jedynego znaku oddzielającego.

W analizowanych mailach w funkcji segmentacyjnej stosowane są również typowe dla komunikacji mówionej operatory: *no* (osiem razy, dwa razy), *wiesz* (sześć razy; osiem razy), które w języku mówionym pojawiają się na początku kolejnych replik jednej osoby lub na początku replik kolejnych interlokutorów. Jeszcze innym środkiem segmentacyjnym są charakterystyczne dla języka mówionego powtarzające się w obydwu listach wielokrotnie powtarzające się wykrzykniki (*ha, ojoj, jejku, pa*).

Korespondencja anonimowa – ocena staranności edycji tekstu

Polskie znaki i usterki pisowniane

Korespondencja anonimowa przygotowywana została starannie, a autor poświęcił jej dużo czasu, o czym świadczy np. długość tekstów i kompletność ich ram metatekstowych. Ten sposób tworzenia wypowiedzi widoczny jest też w dużej poprawności pisownianej. Można też uznać, że nadawca maili anonimowych jest osobą o dużej świadomości językowej, o czym świadczą m.in. fragmenty tekstu, które mają oddawać wymowę gwarową (jednocześnie sam używa gwarowego wyrazu *pogmyrać*). W rezultacie powstały teksty, w których znajdujemy bardzo nieliczne usterki pisowniane o charakterze przeoczeń: pominięcie litery, które może odzwierciedlać

niestaranną wymowę grupy spółgłoskowej, nieznaną pisowni (*doś/dość, Henesiego/Hennessy'ego*) lub błąd edytorski (*te/ten*); dwukrotny błędny zapis polskiego znaku *ą* (*śmierdzacych/śmierdzących; maż/mąż*); jednokrotny błędny zapis litery *ł* („kochom cie i byde ci pomogol”); trzykrotny brak kropki nad literą *z* (*„wcześniej,ze ty”; „ze nie jest”; „ze to chyba”*); przestawienie liter w grupie spółgłoskowej (*wszsytko/wszystko*); dodanie litery spowodowane dłuższym przyciśnięciem klawisza lub przekonaniem o takim właśnie zapisie obcej nazwy (*tiramissu/tiramisu*). W odniesieniu do reguł ortograficznych popełnione zostały trzy wykroczenia odnoszące się do zasad pisowni łącznej i rozdzielnej („ale ja cię na prawdę lubię”; „polewka była nie zła”, „i się wstydiłeś nie ładnie”). Pomijam pisownię z częstką *super*, która jest przez użytkowników polszczyzny wbrew regułom powszechnie zapisywana osobno.

Wykorzystanie znaków interpunkcyjnych

Mimo starannej edycji tekstu pod względem poprawności pisownianej analizowane maile anonimowe zawierają bardzo nieliczne znaki interpunkcyjne w stosunku do długości tekstu. Jest to dosyć zaskakujące, ponieważ w tekstach, które są opracowane, autorzy poddają korekcie wszystkie warstwy tekstu. Nadawca maili anonimowych natomiast sporadycznie używa kropek: tylko cztery użycia interpunkcyjne oraz sześć nieinterpunkcyjnych (*A., M., np.*); częściej (43 razy) stosuje przecinek (głównie przed spójnikami *że* oraz *a*). Ponadto wykorzystuje nawiasy (14 w pierwszym mailu; 17 – w drugim), do cytowania siedem razy stosuje cudzysłowy i raz dwukropki.

Użycie spacji

W mailach anonimowych interesujące jest niekonsekwentne stosowanie spacji w sąsiedztwie znaków interpunkcyjnych: przecinków (np.: „schab z kaparami sałatka , jajeczka”; „ha , a one też nie chciały – dobry humor, kilka lat”; „straszenie, a żonka”); nawiasów, np.: „to głupi i wredny („kiedys”; „ulubionego H. pamiętała”; „krasnoduku, lunch już chyba wiesz”; „uschnoł nam bonzaj tak jak nosza miłość”); cudzysłowu i dwukropka („składka na super dmuchaną poduszeczkę dla krasnoduka”; „kocham”; „kochom cię”).

Stosowanie wielkich liter

W anonimowych wiadomościach nadawca używa wielkich liter niekonsekwentnie. Sporadycznie pojawiają się z powodów składniowych (w pierwszych zdaniach maili oraz po kropce), ponieważ w tekstach rzadko zaznaczane są granice zdań. Ponadto stosowane są do zapisu: nazw osób i skrótów od nich (np.: *A., Kochaś Wieki Wspaniały, T., Księżniczka*) oraz nazw miast. Nadawca unika wielkich liter w zapisie zaimków drugoosobowych (np.: „nawet te malutkie nie będą cię chciały”; „tak teraz poważnie nie chcę Cię widzieć”. Czasami wprowadza wielkie litery w zapisie zaimków niezgodnie z regułami ortograficznymi (np.: „masz już pozamiatane u Niej”,

„ale Jej obiecałem”, „ty Jej jak się skarżyłeś” oraz wyjątkowo w odniesieniu do nadawcy: „przedstawiam Pana się nie pyta malutki tylko słucha”; „zrobiła tiramissu dla Mnie”.

Językowy obraz nadawcy maili anonimowych

Nadawcy listów anonimowych realizują w swoich tekstach dwa cele w odniesieniu do swojej osoby: tworzą taki wizerunek siebie, który będzie potwierdzeniem formułowanych gróźb, oraz ukrywają swoją tożsamość. W korespondencji mailowej w odróżnieniu ważne jest również, aby informacje o nadawcy będące wizytówką tekstu w skrzynce nie spowodowały odrzucenia maili jeszcze przed ich przeczytaniem. Taką bezpieczną formę mają zastosowane adresy. Drugi z nich mógłby ponadto sugerować, że autor przesyłanego maila jest kobietą (wersja adresu sprzed anonimizacji). Wizerunek nadawcy w analizowanych mailach budowany jest przede wszystkim na poziomie treści maili. Czytający dowiaduje się, że nadawca ma dużą wiedzę na temat odbiorcy. Informacje te pochodzą z różnych źródeł: od informatorów, którzy pochodzą z kręgu znajomych X. Y. („mówiła żebym ci kasy nie proponował”, „ale ci pojechała wreszcie usłyszałeś jakąś prawdę o sobie”, „a twoi znajomi mówili że ten twój synusiek to rozpuszczony strasznie, a żonka to chyba o tobie też mówi, że taki sknerusek chytrusek ale się chwali, że jak się ciebie dobrze podejdzie to kasa jest”; z korespondencji („mój kolega znalazł jeszcze kilka fajnych kawalców (uschnoł nam bonzaj tak jak nosza miłość) wiesz chłopaki mieli kłopot i w googlach (jejkę to też nie wiesz co to) tłumaczyli co to bonzaj”; „jak mi informatyk podesłał te wczorajsze twoje wypociny to taki miałem ubaw całą noc; a napiszę ci już ci A wczoraj pisała”; z dokumentów („a te bzdury z polisą ja pierdole już moja asystentka sprawdziła wiesz jaki jesteś parszywy kłamczuch”; „z twoich dokumentów wynika”). Wiedza o X. Y. dotyczy zarówno jego życia prywatnego, jak i miejsc pobytu („Wiesz jesteś super po Warszawie wczoraj Poznań wieczorem w pubach”).

Nadawca świadomie buduje przewagę nad swoim interlokutorem dzięki:

- udowadnianiu mu, że pochodzi z gorszej klasy społecznej („choć ja zawsze uważam, że do takich spraw to powinna mieć tłum ludzi z twojej klasy ha ha ha np. ty mógłbyś jej czyścić buty”, „a ty pewnie nie wiesz co to gnidko nie martw się i tak na takiego jak ja piję cię nie stać”, „co wy gnidki tam pijecie jabola czy mamrota”, „nawet te malutkie nie będą cię chciały (oczywiście kucharki i sprzątaczkę rzecz jasna”);
- potwierdzaniu swojej pozycji zawodowej: „Oj joj jak mi informatyk podesłał te wczorajsze twoje wypociny”, „tak mój ochroniarz mówi jak coś spierdoli”, „już moja asystentka sprawdziła wiesz jaki jesteś parszywy kłamczuch”;
- posługiwaniu się językiem agresji: inwektywami (*gnido*, *gnidko*; „jaki ty głupi masz mózdzek jeśli go masz”; „ty śmierzdielu; „nie dość że mały to głupi i wredny”; „mała

parszywa gnido, to trzeba być kretynem”), wulgaryzmami („nie lubię się w gównie babrać, teraz srasz pewnie do miski”; „kiedy cię kopnie w tą zasraną dupę”).

Ta relacja przewagi między nadawcą a odbiorcą jest punktem wyjścia do formułowania:

- wyśmiewania i kpin (np.: „ale polewka pękałem ze śmiechu ty no tak służąc to nawet z tego co ci zostało jak jej nie pomagałeś to ci nie starczy”; „a ty ponoć nie lubisz przy okienku być obsługiwany, rozumiem bo musiszz podskakiwać oj jak się z tego śmiały ha ha ha ha ha”; „każdy chciał zobaczyć twoje zdjęcie ojoj ulubione tak jak myślałem jak wskakujesz do grata dużo za dużego jak dla ciebie a wiesz wszyscy cię w Poznaniu polubili i jest taka akcja”);
- rozkazów: „więc nie zatruwaj nam swoim smrodem powietrza więc trzymaj się z daleka od tego miasta i tak teraz poważnie nie chcę Cię widzieć na 10 km od niej zrozumiałeś”;
- strofowania: „a ty słuchaj mnie i wykonuj rozkazy to będzie git; ty masz wykonywać rozkazy a nie rozkazywać”;
- pogroźek, ale odnoszących się do przeszłości: „Masz szczęście, że wtedy pomógł jej Tomasz bo inaczej rozpierdoliłbym ci te mały zakuty łeb oczywiście nie swoimi rękami bo nie lubię się w gównie babrać”.

Ukrywanie tożsamości nadawcy anonimowej korespondencji mailowej nie wymaga maskowania pisma. Przydatne natomiast jest takie używanie edytora oraz języka, które uczyni wypowiedź odmienną od domniemanego nadawcy. Za każdym razem bierzemy tutaj pod uwagę świadomość językową autora oraz konsekwencję wprowadzanych zmian. Na pierwszy rzut oka widzimy wypowiedź tworzoną w języku bardzo potocznym i mówionym, co potwierdza m.in. użycie wykrzykników i ich powtórzeń (*oj oj; ha* – od trzech do jedenastu powtórzeń; *pa pa pa; jojojo; ojoj o; jejkę; oj; jejkę jejkę*), słownictwo potoczne (np.: *git, wypociny, ubaw, cycki, grat, pozamiatane*), liczne zdrobnienia nacechowane zazwyczaj ironicznie (*mózdzek, mieszkanko, grosiki, kawusia, serniczek, jajeczka faszerowane, kawka, kłamstewka, skneruskowi, chytruskowi, kobietki, kompleksiki, synusiek, kłamczuszek, buziaczki, słodziaczku, warzywka, poduszczecka* – por. B.G.: *hejeczka, kawka*).

Interesujące jest wprowadzenie do tekstu elementów językowych zbliżonych do języka dziecka (baśniowe nazwy osób: *Księżniczka, Król Kochaś Wspaniały Wielki*; zabawa językowa: *malutki głupiutki tutki lutki*; nazwa zabawki: *świnka skarbonka* – por. B.G.: *skarżypyta*) oraz zestawienia przydawek czy wykrzykników zapisanych bez użycia przecinków.

Jednocześnie warto też zauważyć, że analizowane wypowiedzi zawierają ślady panowania nad tekstem, do których należą sformułowania: „no ale do tematu”, „muszę kończyć bo miły wieczór mam”; słownictwo z wyższego rejestru: *maluczki; mimo iż; w ramiona innego*; stosowanie przecinków ze względów składniowych przed *że* i *a*, rzadki przedczasownikowy szyk *się*.

Analiza porównawcza i wnioski

Najważniejsze rezultaty analizy przedstawionych do ekspertyzy maili zostały zebrane w tabeli (por. Tabela 3), a ich dopełnieniem jest umieszczone poniżej podsumowanie. Analiza korespondencji trzech nadawców przeprowadzona w odniesieniu do struktury tekstów, aspektu stylistycznego, sposobu edycji, zawartości treściowej, intencji nadawczych oraz realizacji gatunków umożliwiła wyciągnięcie następujących wniosków. Wszyscy nadawcy analizowanych tekstów tworzyli swoje wypowiedzi w stylu konwersacyjnym, czyli korzystając przede wszystkim ze środków mówionej odmiany języka. Potwierdza to sposób segmentacji tekstów (polegający na unikaniu podziału tekstu na zdania, co skutkowało ich ponadprzeciętną długością, i sporadyczne korzystanie z tradycyjnych dla języka pisanego sygnałów segmentacji) oraz charakterystyczna dla języka mówionego frekwencja wyrazów funkcyjnych: *i*, *w*¹⁰. Analiza wykazała duże zaangażowanie nadawców w tworzenie maili kierowanych do X.Y., czego re-

zultatem było przedłużanie korespondencji oraz duży wkład konwersacyjny poszczególnych autorów. Mimo że nadawcy byli uczestnikami oddzielnych konwersacji (B.G. do X.Y.; A.Z. do X.Y. oraz anonimowy autor do X.Y.), wątki tematyczne przepływające przez ich wypowiedzi oraz intencje często się powielają bądź dopełniają, co może potwierdzać, że wszystkie te osoby się znają, w jakiś sposób ze sobą współpracowały lub autorstwo tych tekstów w pewnym stopniu się pokrywa. Widoczne są podobieństwa w sposobie edycji tekstów poszczególnych autorów, co obrazuje zamieszczona tabela (por. Tabela 3), przy czym analiza językowa wykazuje nieco więcej podobieństw między mailami B.G. i korespondencją anonimową. Te podobieństwa, a ściślej zaobserwowane różnice między mailami anonimowymi i mailami A.Z. mogą też wynikać z charakterystycznego dla anonimów fałszowania, które wiąże się z próbą rozpodobnienia, czyli zamaskowania autorstwa.

¹⁰ H. Zgólkowa, Słownictwo współczesnej polszczyzny mówionej. Lista frekwencyjna i rangowa, Poznań 1983, s. 352.

Tabela 3. Zestawienie najważniejszych znaczników analizowanej korespondencji mailowej

	B.G.	A.Z.	Maile anonimowe
styl mówiony	tak	tak	tak
średnia długość zdania	bardzo wysoka z powodu nielicznych sygnałów segmentacji	bardzo wysoka z powodu nielicznych sygnałów segmentacji	bardzo wysoka z powodu nielicznych sygnałów segmentacji
elementy ramy metatekstowej tekstu pisanego	tak	nie	tak
kropki	tak (12)	nie (0)	tak (4)
wykropkowania	tak (4)	tak (10)	nie (0)
przecinki	tak (23)	tak (8)	tak (43)
nawiasy	tak (2)	tak (4)	tak (31)
segmentacja – <i>enter</i>	tak (4)	tak (4)	tak (3)
segmentacja – <i>no</i> , <i>wiesz</i>	tak	tak	tak
polskie znaki	tak, nieliczne odchylenia	niekonsekwentnie	tak, nieliczne odchylenia
inne usterki pisowniane	rzadkie	częste	rzadkie
błędy pisowni łącznej i rozdzielnej	tak (<i>na prawdę</i> , <i>nie źle</i>)	nie	tak (<i>na prawdę</i> , <i>nie zła</i> , <i>nie ładnie</i>)
typowe błędy ortograficzne	nie	tak	nie
stosowanie przecinków w powtórzeniach	nie (<i>Sorki sorki sorki</i>)	brak przykładów	nie (<i>brudny zapyziały maluczki chytrutki pazerniutki głupiutki</i>)
spacje przy znakach interpunkcyjnych	czasami tak	czasami tak	czasami tak
wielkie litery w zaimkach drugoosobowych	tak	tak	nie
wielkie litery w zaimkach trzecioosobowych	tak	tak	tak
wyróżnienia – wielkie litery	tak	tak	nie
wykrzykniki	tak, ale rzadko (<i>jejku</i>)		tak
zdrobnienia	tak	nie	tak
elementy języka dziecka	tak, ale rzadko (<i>skarżypyta</i>)	nie	tak
przedczasownikowy szyk się	tak (88%)	tak (88%)	tak (74%)

SUMMARY

The authorship of private e-mail correspondence in the light of the Conversational Analysis and electronic text editing skills

This article presents a method of analyzing private e-mail correspondence carried out among a group of senders. The aim of the examination was to determine the authorship of anonymous texts sent from various e-mail addresses. The applied method draws on the findings of the Conversational Analysis (paying attention to the conversational input, the topics of the conversations, and the text structure), genre studies (private emails and anonymous letters) and the observations made in forensic linguistics concerning the assessment of writing quality, which includes the overall mastery of electronic text editing, with the following skills considered: the use of Polish characters, the avoidance of spelling errors, the correct use of punctuation marks, spaces, capital letters, and the appropriate highlighting.

Key words: e-mail, authorship attribution, genre, conversation analysis, forensic linguistics.

Fundusz pomocy
dla represjonowanych
sędziów

